Національний технічний університет України
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»

Кафедра інформаційного господарського та адміністративного права

Господарське процесуальне право
Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	***Перший (бакалаврський)***
Галузь знань	*08 «Право»*
Спеціальність	*081 «Право»*
Освітня програма	*Право*
Статус дисципліни	*Нормативна*
Форма навчання	*Очна (денна)*
Рік підготовки, семестр	*4 курс, осінній семестр*
Обсяг дисципліни	*4 кредити ЄКТС (60 годин)* *Денна форма навчання:* *лекції – 18 год., практичні –18 год., самостійна робота – 30 год.*
Семестровий контроль/ контрольні заходи	*Залік/МКР*
Розклад занять	*http://roz.kpi.ua/*
Мова викладання	*Українська*
Інформація про керівника курсу / викладачів	*Лекції / Практичні / Семінарські:* *к.ю.н. доцент Сидоренко Вікторія Володимирівна,* *e-mail: vikvs2023@gmail.com* *Робочій час пн-сб 09.00 – 18.00*
Розміщення курсу	

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчання та результати навчання

Навчальна дисципліна «Господарське процесуальне право» займає важливе місце у професійній підготовці майбутніх фахівців –бакалаврів права.

Розвиток ринкових відносин спричинив в свою чергу і розвиток сфери господарювання, суб'єкти якої не завжди можуть самотужки вирішити спірні питання, що виникають між ними. В той же час держава зацікавлена в активних господарських зв'язках суб'єктів господарювання різних організаційно-правових форм. Саме тому актуальним є належне здійснення господарського судочинства, в якому безпосередню участь беруть правники – як представники сторін, судді та інші учасники господарського процесу.

Мета вивчення навчальної дисципліни полягає у формуванні вмінь та навичок здійснювати юридичне супроводження вирішення господарського спору в суді, бути учасником господарського процесу.

Предметом навчальної дисципліни «Господарське процесуальне право» є суспільні відносини, що виникають у процесі здійснення господарського судочинства, зокрема у зв'язку зі зверненням до господарського суду, розглядом і вирішенням справ, віднесених до юрисдикції господарських судів, переглядом судових рішень, а також реалізацією учасниками господарського процесу своїх процесуальних прав та обов'язків.

Засвоєння матеріалу дисципліни студентами-правниками є необхідною передумовою якісного виконання ними в майбутньому своїх професійних завдань, зокрема, юрисконсульта певного підприємства, представника сторони в господарському спорі тощо.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів наступних компетентностей та результатів навчання:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 01 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК 02 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК 06 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології

ЗК 08 Здатність бути критичним і самокритичним

ЗК 09 Здатність працювати в команді

Фахові компетентності (ФК):

ФК 4 Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини.

ФК 12 Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції

ФК 17 Здатність до правничого мислення та вміння розв'язувати конкретні юридичні казуси, виявляти юридичні проблеми, обробляти факти у справі, відтворювати логічні і вдалі аргументи та робити обґрунтовані юридичні висновки

ФК 21 Здатність здійснювати юридичне супроводження діяльності суб’єктів господарювання, розуміючи особливості правовідносин у різних сферах господарювання.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1 Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

ПРН 5 Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.

ПРН 13 Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

Результати навчання, які формуються освітнім компонентом	Як, яким чином, за допомогою яких методів формуються	Як перевіряється формування
Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.	через аналіз практичних ситуацій (case-study), розв’язання ситуаційних завдань, аналіз судових рішень, проведення дискусій та навчальних дебатів, під час яких здобувачі оцінюють позиції сторін господарського спору, зіставляють докази та аргументи, визначають їх належність, допустимість, достовірність і достатність,	розв’язанням ситуаційних завдань (кейсів), аналіз судових справ, участь у дискусіях та навчальних судових процесах, усне опитування. Оцінюється здатність здобувача виявляти та зіставляти аргументи учасників господарського процесу, критично їх оцінювати та обґрунтовувати власну правову позицію.

	обґрунтовують власну процесуальну позицію.	
Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю	через розв'язання практичних і ситуаційних завдань, аналізу фабул господарських спорів, опрацювання судової практики, підготовки коротких письмових правових висновків та процесуальних документів, що вимагають виокремлення юридично значущих фактів, їх правової кваліфікації та формулювання стислого мотивованого висновку.	виконанням практичних і ситуаційних завдань, підготовка письмових правових висновків, аналіз фабул господарських справ, складання окремих процесуальних документів. Оцінюється вміння визначати юридично значущі обставини, правильно застосовувати до них норми права та формулювати стислий аргументований висновок.
Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права	через виклад лекцій, роботи з нормативно-правовими актами, аналізу положень Господарського процесуального кодексу України, розв'язання практичних завдань та аналізу судової практики, що забезпечує розуміння взаємозв'язку норм матеріального і процесуального права та особливостей їх застосування під час розгляду господарських спорів.	тестуванням, усне та письмове опитування, виконання практичних завдань, аналіз судової практики, модульний контроль, залік. Оцінюються знання положень господарського процесуального законодавства та здатність правильно визначати і застосовувати норми матеріального та процесуального права до конкретної правової ситуації.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Вивчення дисципліни «Господарське процесуальне право» базується на знаннях, отриманих студентами з дисципліни «Господарське право», «Практика Європейського Суду з прав людини». Дисципліна «Господарське процесуальне право» стане основою для

опанування освітнього компоненту «Практика в судах, системі прокуратури та адвокатури».

За структурно-логічною схемою програми підготовки фахівця навчальна дисципліна викладається разом з такими дисциплінами, як: «Міжнародне приватне право», «Трудове право», з якими має логічний зв'язок. Отримані навички та засвоєні теоретичні знання під час вивчення навчальної дисципліни можуть бути використані при виконанні курсової роботи за тематикою освітньої програми; окремі інститути є основою для вибіркових дисциплін, що пропонуються для вивчення у другому семестрі.

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Господарське судочинство в системі судового захисту прав та інтересів учасників господарських відносин.
Тема 2. Юрисдикція господарських судів та розмежування судової компетенції.
Тема 3. Учасники господарського процесу та професійне представництво в господарському суді.
Тема 4. Доказування у господарському процесі та особливості використання окремих засобів доказування.
Тема 5. Процесуальна стратегія сторін у господарському спорі та забезпечення ефективного судового захисту.
Тема 6. Перегляд судових рішень у господарському судочинстві.
Тема 7. Особливості розгляду окремих категорій спорів господарськими судами та справ про банкрутство.
Тема 8. Цифровізація господарського судочинства та електронна процесуальна взаємодія.
Тема 9. Альтернативні та міжнародні механізми вирішення господарських спорів і взаємодія з господарськими судами.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базовим джерелом опанування дисципліни «Господарське процесуальне право» є **Господарський процесуальний кодекс**, який є основою кожної теми дисципліни.

Базова література:

1. Господарське процесуальне право: [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ. спеціальності 081 «Право» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: Бевз С.І. Електронні текстові дані (1 файл: 154 Кбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 103 с. URL: https://ela.kpi.ua/items/eee9e22f-29a6-4272-b912-c39706175604

2. Мелех Л. В. Господарський процес України: підручник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 316 с. URL: https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/4304

3. Господарський процес: підручник. – 2 вид., перероб. і доп. – Київ: НУБіП України, 2023. – 342 с. URL: https://dglib.nubip.edu.ua/server/api/core/bitstreams/6446b26e-2a6c-4973-bedb-910c943560b5/content?utm_source=chatgpt.com

4. Чернега В. М. Господарське процесуальне право: загальна частина : підручник. Київ: Видавництво Ліра-К, 2023. 178 с. URL: 13128.pdf

5. Господарське процесуальне право [Електронний ресурс]: електрон. метод. посібник для здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищої освіти / уклад. Т. В. Степанова. – Одеса, 2023. – 119 с. – 1,4 МБ.
URL:
https://dspace.onu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/7da2fe9d-7707-402e-b0a8-a0f6c9a7e8e7/content

6. Господарський процесуальний кодекс України : науково-практичний коментар / О. В. Гетманцев, М. О. Гетманцев, Ю. А. Джепа, О. О. Кармаза, Л. А. Кондрат'єва, В. А.

Кройтор, М. П. Курило, Я. Я. Мельник, Ю. Д. Притика та ін. ; за заг. ред. М. М. Ясинка. Київ : Алерта, 2024. 696 с.
URL: https://repo.snau.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/12710/%d0%9a%d0%be%d0%bc%d0%b5%d0%bd%d1%82%d0%b0%d1%80%20%d0%93%d0%9f%d0%9a%d0%a3.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Додаткова література:

1. Беляневич О. Про способи судового захисту прав міноритарного акціонера у процедурі притмусового викупу акцій. *Економіна і право*. 2022. № 2 (65). С. 3-12. DOI: https://doi.org/10.15407/econlaw.2022.02.003
2. Бобкова А., Новошицька В. Правова основа розгляду господарським судом спорів за участю іноземних осіб. Право України. 2020. № 7. С. 131-146.
3. Бутирська І. Наказне провадження у господарському судочинстві. Право України. 2020. № 7. С. 15-19.
4. Вереша, Р. В. . Постанови Пленуму Верховного Суду в господарському судочинстві (4-те видання, доповнене і перероблене.). Київ: "Правова єдність" редакція юридичних видань. 2021. 432 с. *Шифр в науково-технічній бібліотеці ім. Г.І. Денисенка (бібліотека Університету КПІ ім. Ігоря Сікорського). 346.9 П63. Всього 1 прим.*
5. Дяченко С.В., Гонцовська Л.В. Особливості розгляду корпоративних спорів : похідний позов. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 2. С. 69-73. URL: http://lsej.org.ua/2_2022/16.pdf
6. Іванов О. Загальні процесуальні права та обов'язки учасників спрощеного позовного провадження. Юридичний вісник. 2020. № 3. С. 304-310.
7. Ніколенко Л., Масловський С. Деякі аспекти врегулювання спору за участю судді у господарському судочинстві. Право України. 2020. № 7. С. 110-119.
8. Докази і доказування в господарському судочинстві: основні поняття інституту доказів, види доказів в господарському процесі, особливості засобів доказування, порівняння з іншими видами судочинства, актуальна судова практика / Під заг. ред. Пєткова В. П. — Київ. ВД «Професіонал», 2024. — 550 с.
9. Реалізація права на підприємницьку діяльність: стан та перспективи: колективна монографія / За заг. ред. А.Г.Бобкової, А.М.Захарченка. Київ: ДВ «Дакор», 2021. 250 с.

З метою кращого засвоєння дисципліни доцільно ознайомлюватися з постановами Великої Палати Верховного Суду з питань, що складають навчальний контент даної дисципліни, та з рішеннями господарських судів різних інстанцій.

Інформаційні ресурси

Єдиний державний реєстр судових рішень	https://reyestr.court.gov.ua/
База правових позиції Верховного суду	https://lpd.court.gov.ua/
Дайджести судової практики Великої Палати Верховного Суду.	https://supreme.court.gov.ua/supreme/pokazniki-diyalnosti/analiz
Огляди судової практики касаційних судів.	https://supreme.court.gov.ua/supreme/pokazniki-diyalnosti/analiz
Аналітика на jurliga.ligazakon.net/ ЮРЛІГА	https://jurliga.ligazakon.net/ua/analitycs/
Верховна Рада України	http://www.rada.kiev.ua
Офіційний веб-портал «Судова влада України»	http://court.gov.ua/
Газета «Юридическая практика»	https://pravo.ua/

Газета «Закон і Бізнес»	https://zib.com.ua/
Журнал «Юридичний радник»	http://www.yurradnik.com.ua
Судово-юридична газета	http://sud.ua
Юридична газета online	https://yur-gazeta.com/
Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського	http://www.nbuv.gov.ua

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 60 годин/2 кредити ECTS для студентів денної форм навчання. Навчальна дисципліна містить 9 тем.

Засвоєння навчальної дисципліни «Господарське процесуальне право» відбувається на лекційних, практичних заняттях та під час самостійної роботи студента.

Викладення лекційного матеріалу супроводжується відповідною візуалізацію, а саме, презентацією; періодично викладач запрошує студентів до лекції у формі дискусії, що сприятиме активізації навчального процесу та збільшує рівень засвоєння студентами лекційного матеріалу.

Практичні заняття передбачають обговорення окремих теоретичних положень навчальної дисципліни, аналіз проблемних питань та практичних ситуацій. Метою практичних занять є поглиблення знань, які студенти отримують на лекціях, отримання навичок аналізувати проблеми господарського процесуального права. В процесі проведення практичних занять використовується метод Прес, що дозволяє навчити здобувача вищої освіти висловлювати свою думку, аргументувати її.

Окремою формою роботи на практичних заняттях є робота студентів у групах, що може бути досягнуто завдяки застосуванню методу «Робота у групах» та/або «Кейс-методу». Процес реалізації цих методів навчання передбачає поділ студентів на групи та надання кожній групі завдання, наприклад, зробити правовий аналіз певної практичної ситуації (вирішити кейс), після спливу заздалегідь визначеного часу для опрацювання такого завдання, кожна із груп презентує свої напрацювання. Виступ кожної групи завершується спільним обговоренням.

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань
Тема 1.	**Господарське судочинство в системі судового захисту прав та інтересів учасників господарських відносин.** 1. Поняття, завдання та особливості господарського судочинства. 2. Система господарських судів та їх місце в судовій системі України. 3. Основні засади господарського судочинства та особливості їх реалізації. 4. Форми господарського судочинства та критерії вибору порядку розгляду господарської справи.
Тема 2.	**Юрисдикція господарських судів та розмежування судової компетенції.** 1. Предметна та суб’єктна юрисдикція господарських судів: критерії визначення господарського спору. 2. Розмежування господарської, цивільної та адміністративної юрисдикції. 3. Інстанційна юрисдикція господарських судів.

	4. Територіальна юрисдикція (підсудність) господарських справ та її види.
Тема 3.	**Учасники господарського процесу та професійне представництво в господарському суді.** 1. Склад і процесуальний статус учасників справи в господарському судочинстві. 2. Процесуальна співучасть, залучення третіх осіб та процесуальне правонаступництво. 3. Самопредставництво юридичної особи та представництво в господарському суді. 4. Участь у господарському процесі органів та осіб, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах інших осіб.
Тема 4.	**Доказування у господарському процесі та особливості використання окремих засобів доказування.** 1. Предмет та обов'язок доказування у господарському процесі. Підстави звільнення від доказування. 2. Подання, витребування та розкриття доказів учасниками господарського процесу. 3. Письмові та електронні докази у господарських спорах: особливості подання та дослідження. 4. Оцінка доказів господарським судом та стандарт доказування.
Тема 5.	**Процесуальна стратегія сторін у господарському спорі та забезпечення ефективного судового захисту.** 1. Вибір належного та ефективного способу захисту прав та інтересів у господарському спорі. 2. Позовна заява, відзив, відповідь на відзив і заперечення як інструменти формування процесуальних позицій сторін. 3. Зустрічний позов у господарському процесі: умови та процесуальні наслідки його пред'явлення. 4. Забезпечення позову та забезпечення доказів як засоби гарантування ефективності судового захисту.
Тема 6.	**Перегляд судових рішень у господарському судочинстві.** 1. Апеляційний перегляд судових рішень у господарських справах: особливості відкриття та здійснення апеляційного провадження. 2. Касаційний перегляд судових рішень у господарських справах: підстави касаційного оскарження, межі перегляду та повноваження суду касаційної інстанції. 3. Забезпечення єдності судової практики під час касаційного перегляду господарських справ. Правові висновки Верховного Суду та відступ від них. 4. Перегляд судових рішень у господарських справах за нововиявленими та виключними обставинами: підстави та особливості здійснення.
Тема 7.	**Особливості розгляду окремих категорій спорів господарськими судами.**

	1. Особливості розгляду корпоративних спорів та спорів, пов'язаних з управлінням юридичною особою. 2. Розгляд спорів щодо правочинів, укладених у процесі здійснення господарської діяльності. 3. Особливості судового захисту у спорах щодо права власності та інших речових прав на майно у сфері господарювання. 4. Особливості розгляду спорів у сфері захисту економічної конкуренції та публічних закупівель, віднесених до юрисдикції господарських судів. 5. Банкрутство та неплатоспроможність у системі господарського судочинства
Тема 8.	**Цифровізація господарського судочинства та електронна процесуальна взаємодія.** 1. Єдина судова інформаційно-комунікаційна система та її значення для господарського процесу. 2. Електронний кабінет учасника господарського процесу та обов'язковість його реєстрації для визначених законом суб'єктів. 3. Подання та вручення процесуальних документів в електронній формі. 4. Участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції та електронна фіксація господарського процесу.
Тема 9.	**Альтернативні та міжнародні механізми вирішення господарських спорів і взаємодія з господарськими судами.** 1. Досудове врегулювання господарських спорів та врегулювання спору за участю судді. 2. Третейський розгляд господарських спорів та компетенція господарських судів щодо рішень третейських судів. 3. Міжнародний комерційний арбітраж та процесуальні повноваження господарських судів у справах, пов'язаних з арбітражем. 4. Визнання та надання дозволу на виконання рішень міжнародного комерційного арбітражу.

№ з/п	**Назва теми заняття та перелік основних питань**
Практичне заняття 1	**Господарське судочинство в системі судового захисту прав та інтересів учасників господарських відносин.** 1. Поняття та значення господарського судочинства. 2. Завдання господарського судочинства та їх реалізація в діяльності господарських судів. 3. Право на звернення до господарського суду та процесуальні гарантії його реалізації. 4. Система господарських судів України та їх компетенція. 5. Місцеві господарські суди як суди першої інстанції.

	6. Апеляційні господарські суди та Касаційний господарський суд у складі Верховного Суду. 7. Основні засади господарського судочинства та їх практичне значення. 8. Змагальність і диспозитивність у господарському процесі. 9. Форми господарського судочинства та особливості їх застосування. 10. Загальне та спрощене позовне провадження: критерії вибору форми розгляду господарської справи.
Практичне заняття 2	**Юрисдикція господарських судів та розмежування судової компетенції.** 1. Поняття та критерії визначення господарської юрисдикції. 2. Предметна та суб'єктна юрисдикція господарських судів. 3. Визначення господарсько-правового характеру спору. 4. Юрисдикція господарських судів щодо спорів за участю фізичних осіб. 5. Розмежування господарської та цивільної юрисдикції. 6. Розмежування господарської та адміністративної юрисдикції. 7. Інстанційна юрисдикція господарських судів. 8. Загальна територіальна підсудність господарських справ. 9. Альтернативна та виключна підсудність господарських справ. 10. Процесуальні наслідки порушення правил господарської юрисдикції та підсудності.
Практичне заняття 3	**Учасники господарського процесу та професійне представництво в господарському суді.** 1. Класифікація учасників господарського процесу. 2. Процесуальний статус сторін у господарській справі. 3. Процесуальні права та обов'язки позивача і відповідача. 4. Процесуальна співучасть у господарському судочинстві. 5. Заміна неналежного відповідача та залучення співвідповідача. 6. Треті особи в господарському процесі та особливості їх процесуального статусу. 7. Процесуальне правонаступництво у господарській справі. 8. Самопредставництво юридичних осіб та органів державної влади. 9. Представництво адвокатом у господарському судочинстві та підтвердження його повноважень. 10. Участь прокурора та інших суб'єктів, уповноважених звертатися до господарського суду в інтересах інших осіб.
Практичне	**Доказування у господарському процесі та особливості використання окремих засобів доказування.**

заняття 4	1. Поняття та зміст доказування в господарському процесі. 2. Предмет доказування у господарській справі. 3. Розподіл обов'язку доказування між учасниками справи. 4. Обставини, що не підлягають доказуванню. 5. Належність, допустимість та достовірність доказів. 6. Порядок і строки подання доказів учасниками господарського процесу. 7. Витребування доказів господарським судом. 8. Письмові докази та особливості використання копій документів. 9. Електронні докази та особливості встановлення їх достовірності. 10. Оцінка доказів господарським судом та застосування стандарту вірогідності доказів.
Практичне заняття 5	**Процесуальна стратегія сторін у господарському спорі та забезпечення ефективного судового захисту.** 1. Способи судового захисту прав та законних інтересів учасників господарських відносин. 2. Належність та ефективність обраного способу судового захисту. 3. Формування предмета та підстав господарського позову. 4. Вимоги до форми та змісту позовної заяви. 5. Відзив на позовну заяву як засіб процесуального захисту відповідача. 6. Відповідь на відзив і заперечення в системі заяв по суті справи. 7. Зміна предмета або підстав позову, збільшення та зменшення розміру позовних вимог. 8. Зустрічний позов та умови його спільного розгляду з первісним позовом. 9. Підстави та види забезпечення позову в господарському процесі. 10. Співмірність заходів забезпечення позову та забезпечення балансу інтересів учасників господарського спору.
Практичне заняття 6	**Перегляд судових рішень у господарському судочинстві.** 1. Система форм перегляду судових рішень у господарському судочинстві. 2. Право на апеляційне оскарження судових рішень у господарських справах. 3. Строки та порядок апеляційного оскарження. 4. Межі перегляду господарської справи судом апеляційної інстанції.

	5. Повноваження апеляційного господарського суду за результатами перегляду справи. 6. Право та підстави касаційного оскарження судових рішень у господарських справах. 7. Касаційні фільтри та межі перегляду справи судом касаційної інстанції. 8. Правові висновки Верховного Суду та механізм відступу від раніше сформованого висновку щодо застосування норми права. 9. Підстави перегляду судових рішень за нововиявленими обставинами. 10. Перегляд судових рішень за виключними обставинами та його відмежування від перегляду за нововиявленими обставинами.
Практичне заняття 7	**Особливості розгляду окремих категорій спорів господарськими судами та справ про банкрутство**. 1. Категорії господарських спорів та значення їх правильної правової кваліфікації. 2. Юрисдикція та особливості розгляду корпоративних спорів. 3. Спори щодо створення, діяльності, управління та припинення юридичної особи. 4. Особливості доказування у корпоративних спорах. 5. Розгляд господарських спорів, що виникають із договірних правовідносин. 6. Судовий захист права власності та інших речових прав у сфері господарювання. 7. Особливості господарських спорів у сфері захисту економічної конкуренції. 8. Господарські спори, пов’язані з публічними закупівлями. 9. Юрисдикція господарського суду у справах про банкрутство та склад учасників справи. 10. Концентрація майнових спорів за участю боржника в межах справи про банкрутство.
Практичне заняття 8	**Цифровізація господарського судочинства та електронна процесуальна взаємодія** 1. Цифровізація господарського судочинства та її нормативно-правові засади. 2. Функціонування Єдиної судової інформаційно-комунікаційної системи. 3. Електронний кабінет як засіб процесуальної взаємодії з господарським судом. 4. Суб’єкти обов’язкової реєстрації електронного кабінету. 5. Процесуальні наслідки невиконання обов’язку щодо реєстрації електронного кабінету. 6. Подання процесуальних документів до господарського суду в електронній формі.

	7. Електронне вручення судових рішень та інших процесуальних документів. 8. Визначення моменту вручення процесуального документа в електронній формі. 9. Участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції. 10. Електронні докази, електронна фіксація судового процесу та цифрові матеріали господарської справи.
Практичне заняття 9	**Альтернативні та міжнародні механізми вирішення господарських спорів і взаємодія з господарськими судами.** 1. Система альтернативних способів вирішення господарських спорів. 2. Досудове врегулювання спорів у сфері господарювання. 3. Врегулювання господарського спору за участю судді. 4. Мирова угода сторін у господарському процесі. 5. Третейська угода та передача господарського спору на вирішення третейського суду. 6. Компетенція господарських судів у справах щодо оскарження рішень третейських судів. 7. Видача наказу на примусове виконання рішення третейського суду. 8. Арбітражна угода та передача спорів до міжнародного комерційного арбітражу. 9. Судовий контроль і сприяння міжнародному комерційному арбітражу. 10. Визнання та надання дозволу на виконання рішень міжнародного комерційного арбітражу

6. Самостійна робота студента

Самостійна робота є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом і виконується в позааудиторний час. Навчальний час, відведений для самостійної роботи здобувача, регламентується робочим навчальним планом.

Зміст самостійної роботи визначається робочою програмою навчальної дисципліни, методичними матеріалами, завданнями викладача.

Самостійна робота полягає в:

- опрацюванні окремих питань теми або тем, що не були розглянуті під час лекції або практичного (семінарського) заняття (зазначені питання оголошуються викладачем);
- підготовці до практичних (семінарських) занять та модульної контрольної роботи;
- підготовці презентацій або інших письмових завдань по окремим питанням тем.

Під час самостійної роботи, пов’язаної з аудиторними заняттями, студенти мають опрацьовувати теоретичні основи лекційного матеріалу та питання, рекомендовані для самостійного вивчення, ознайомитись з основними нормативно-правовими актами відповідно до теми. Це дає змогу підготуватися до виступів на занятті, розв’язувати ситуаційні завдання, а також зорієнтуватися в нормативних джерелах та реалізує вміння швидко шукати потрібну інформацію в законодавстві.

При підготовці презентації студентам надається можливість працювати над позапрограмними джерелами, творчо осмислюючи окремі проблемні питання, що дає

можливість з'ясувати особливості започаткування та ведення підприємницької діяльності, пов'язаної зі спеціалізацією студентів.

- Універсальною та найбільш поширеною формою самостійної роботи студентів є робота з конспектами, матеріалами лекцій, підручниками, нормативно-правовими актами, науковою літературою, Інтернет-ресурсами. При цьому слід застосовувати виключно чинне, на момент виконання завдання (на час підготовки до заняття), законодавство.

№з/п	Вид самостійної роботи	Кількість годин СРС
1	Підготовка до аудиторних занять	22
2	Підготовка до МКР	4
3	Підготовка до заліку	6
	Всього	30

Для пошуку чинних нормативно-правових актів необхідно використовувати Базу «Законодавство» Верховної ради України http://rada.gov.ua/ .

Із судовою практикою необхідно знайомитися в Єдиному реєстрі судових рішень в мережі Інтернет на сайті http://reyestr.court.gov.ua/

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Політика навчальної дисципліни «Господарське процесуальне право» передбачає відповідальність викладача і студента, прозорість оцінювання, інформування та реалізацію політики академічної доброчесності.

Усі заходи поточного контролю відбуваються у синхронному режимі (опитування, вирішення практичних завдань, тестування, модульна контрольна робота відбуваються під час аудиторних занять).

За підсумками вивчення навчальної дисципліни студенти виконують модульну контрольну роботу.

Правила відвідування занять

Відвідування лекцій є правом студента, але присутність на лекційних заняттях є бажаною, так як викладач роз'яснює основні питання теми, термінологію, окремі положення законодавства, що сприяє більш легкому сприйняттю матеріалу і подальшому опрацюванню різного роду завдань. У ході лекції у студентів є можливість ініціювати обговорення того чи іншого питання в рамках розглядуваної тематики.

Участь здобувачів у практичному (семінарському) занятті, виконання модульної контрольної та самостійної роботи є рекомендованим, присутність на заліку – обов'язкова.

Правила роботи та поведінки на заняттях

При підготовці до практичного (семінарського) заняття студенти мають приділяти увагу матеріалу, зазначеному у плані відповідної лекції, а також іншим рекомендованим джерелам (в контексті того чи іншого практичного (семінарського) заняття).

На практичному (семінарському) занятті передбачається активна участь студента. Важливою при цьому, є участь в обговоренні питань теми. Активна участь студента на практичному (семінарському) занятті значною мірою формує рейтинг його знань. Робота на заняттях може включати тестування, експрес-опитування, дискусію, вирішення кейсів чи інших завдань.

Політика дедлайнів і перескладань

Відпрацювати пропущене практичне (семінарське) заняття студент може протягом двох тижнів з дати проведення заняття (тобто до початку або, за згодою викладача, під час наступного практичного (семінарського) заняття), тому що освоєння подальшого матеріалу пов'язане з розумінням попередніх тем. Завдання для відпрацювання заняття має бути погоджено з викладачем.

Заохочувальні та штрафні бали

За творчі роботи, безпосередньо пов'язані з тематикою дисципліни, можуть нараховуватися заохочувальні бали. Їх сума не може перевищувати 10 балів, а підсумковий рейтинговий бал – 100 балів. Конкретний вид творчої роботи попередньо погоджується з викладачем. Заохочувальні бали не замінюють оцінювання присутності та не використовуються як автоматичне «відпрацювання» пропущеного заняття.

Приклади творчих робіт:

- участь у факультетських, інститутських олімпіадах з дисципліни
- участь у конкурсах робіт з тематики дисципліни
- підготовка оглядів наукових праць, тез доповідей на науково-практичну конференцію та наукових статей за тематикою дисципліни
- проходження онлайн-курсів за тематикою дисципліни із отриманням сертифікату (детальніше у розділі «Визнання результатів здобутих у неформальній освіті»).

Важливо! *Виконання вищезазначених видів робіт має бути обов'язково погоджено із викладачем. В процесі погодження викладач повідомляє студенту кількість балів за певний вид роботи, яка визначається із урахуванням обсягу годин онлайн-курсу, рівня конкурсного заходу, складності тематики наукової роботи, результатів, які можуть бути набути під час їх виконання тощо. За виконання завдання без погодження з викладачем бали не виставляються.*

Штрафні бали не передбачені.

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: https://kpi.ua/code.

Здобувачі мають дотримуватися принципів академічної доброчесності. Плагіат, фабрикація або фальсифікація даних, списування, несанкціоноване використання сторонньої допомоги під час контрольного заходу є підставами для застосування наслідків, передбачених законодавством і внутрішніми нормативними документами Університету.

Використання штучного інтелекту допускається із дотриманням Політики використання штучного інтелекту для академічної діяльності в КПІ ім. Ігоря Сікорського. Детальніше: https://osvita.kpi.ua/sites/default/files/downloads/polityka-vykorystannia-shtuchnogo-intelektu_2023.pdf

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: https://kpi.ua/code.

Студент повинен ознайомитись із цим загально університетським документом. У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат), робота оцінюється незадовільно.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (РСО)

Для дисципліни із семестровим контролем у формі заліку застосовується рейтингова система оцінювання першого типу (РСО-1). Рейтинг формується за результатами поточного контролю протягом семестру. Максимальна базова сума - 100 балів.

Рейтингова система оцінювання

№	Контрольний захід	Частка	Макс. бал за один захід	Кількість	Максимум
1	Робота на практичних (семінарських) заняттях: відповідь, аналіз норми, вирішення кейсу, правова позиція	70%	10	7	70
2	Модульна контрольна робота (30 тестових завдань)	30%	30	1	30
	Всього				100

Критерії оцінювання роботи на практичному (семінарському) занятті:

Критерій	Бал
9-10 балів: відповідь/рішення є повним, юридично коректним, містить посилання на актуальні норми, належну кваліфікацію фактів і переконливу аргументацію; здобувач здатний відповісти на уточнюючі запитання.	9-10
8 балів: матеріал засвоєно добре, правова кваліфікація переважно правильна, але є окремі неточності або неповнота аргументації, які не змінюють основного висновку.	8
6-7 балів: продемонстровано мінімально достатнє розуміння теми, визначено основну норму та загалом правильний алгоритм вирішення, але відповідь неповна або містить помітні неточності.	6-7
Результат не досягає 60% максимальної кількості балів, завдання не виконано або правова позиція принципово помилкова.	0

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

МКР проводиться у формі тестування з 30 завдань. За кожну правильну відповідь нараховується 1 бал. Позитивним є результат від 18 до 30 правильних відповідей; здобувач отримує фактичну кількість балів (18-30). Результат менше 60% (0-17 правильних відповідей) оцінюється у 0 рейтингових балів відповідно до вимог Положення про систему оцінювання результатів навчання КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Календарний контроль проводиться двічі на семестр згідно графіку Університету як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу з дисципліни.

Позитивний результат календарного контролю визначається за умови, що поточний рейтинг здобувача становить не менше 50% від максимально можливої кількості балів на момент його проведення. Незадовільний результат календарного контролю сам по собі не є підставою для недопуску до семестрового контролю.

Семестровий контроль: залік.

Рейтингова оцінка доводиться до здобувачів на заліку під час заліково-екзаменаційної сесії.

Здобувачі, які за результатами поточного контролю набрали 60 і більше балів, отримують відповідну рейтингову оцінку без проходження окремого заходу семестрового контролю. Спеціальні додаткові умови допуску для цієї дисципліни не встановлюються: непроходження окремого заходу поточного контролю впливає на рейтинг, але не є самостійною підставою для недопуску.

Здобувачі, які набрали менше 60 балів, а також здобувачі, які бажають підвищити рейтингову оцінку, проходять заліковий захід у формі усної співбесіди. Співбесіда містить 5 питань із переліку, наведеного у Додатку 1; кожна відповідь оцінюється максимум у 20 балів, загалом – 100 балів.

Критерій оцінювання однієї відповіді	Бал
Повна, точна, структурована відповідь із коректним застосуванням актуального законодавства, розкриттям правової процедури та обґрунтованим висновком.	19-20
Правильна за суттю відповідь з окремими неточностями або неповнотою, що не спотворюють правовий висновок.	16-18
Мінімально достатня відповідь: основну норму і правовий механізм визначено, однак аргументація неповна або містить суттєві неточності.	12-15
Результат нижче 60% максимальної кількості балів за питання або відсутність змістовної відповіді.	0

Для здобувача, який проходить заліковий захід з метою підвищення оцінки, застосовується «м’який» підхід: якщо результат залікового заходу є нижчим за рейтинг, сформований за результатами поточного контролю, зберігається вища з двох оцінок.

Критерії оцінювання заохочувальних балів

Вид діяльності	**Заохочувальні бали**
Підготовка та опублікування наукової статті з проблематики дисципліни	до 10
Підготовка тез і участь у науково-практичній конференції, конкурсі наукових робіт або іншому академічному заході	до 6 за один вид
Успішне проходження погодженого онлайн-курсу/навчального модуля з військового права, прав людини, міжнародного гуманітарного права або суміжної тематики	до 10 за один курс

Сума заохочувальних балів за семестр не може перевищувати 10 балів; підсумкова рейтингова оцінка не може перевищувати 100 балів.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	*Оцінка*
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Перелік питань, які виносяться на семестровий контроль, наведено у Додатку 1 до силабусу. Питання та практичні ситуації формулюються з урахуванням редакції законодавства, чинної на дату проведення контролю.

Визнання результатів здобутих у неформальній / інформальній освіті

Результати навчання, здобуті у неформальній або інформальній освіті, можуть визнаватися відповідно до чинних нормативних документів КПІ ім. Ігоря Сікорського. Сертифікат онлайн-курсу сам по собі не гарантує автоматичного зарахування результату: зміст курсу має відповідати результатам навчання дисципліни, а спосіб визнання погоджується з викладачем і здійснюється за університетською процедурою.Для отримання додаткових балів студенти можуть пройти такі дистанційні або онлайн курси на відповідних платформах, зокрема: https://help.elearning.ext.coe.int/local/edcatalog/pages/courses.php

У разі проходження дистанційних курсів та/або вебінарів та участі у інших заходах, пов’язаних з тематикою дисципліни можливе зарахування результатів навчання до поточного рейтингу, за умови надання студентом підтверджуючих документів.

У разі проходження студентом додаткових он-лайн курсів студент повинен надати сертифікат як підтвердження їх проходження. У сертифікаті повинні бути зазначені Прізвище та ім’я студента, а також дата, отримання сертифіката, яка повинна припадати на учбовий семестр після отримання завдання студентами.

Викладач має право при отриманні сертифікату задавати питання щодо пройденого курсу, уточнювати які питання викликали складності, що сподобалося тощо аби пересвідчитися, що студент особисто проходив курс.

Остання дата подання сертифікатів визначається викладачем (це може бути як дата останнього заняття, так і певна зазначена дата, після якої сертифікати не будуть прийматися).

За результатом пройденого курсу викладач ставить оцінку у відповідний рядок поточного контролю.

Проходження он-лайн курсу за погодженням з викладачем може бути використано у якості відпрацювання пропущеної теми. У такому випадку оцінки за проходження заносяться у відповідні рядки практичних занять Поточного контролю.

Виконання творчих робіт є добровільним. Їх невиконання не карається штрафними балами.

За виконання творчих робіт студент може отримати не більше 10 додаткових балів.

Виконання творчих робіт має бути обов'язково погоджено з викладачем. У процесі погодження викладач повідомляє студенту кількість балів за певний вид роботи, яка визначається із урахуванням обсягу годин он-лайн курсу, рівня конкурсного заходу, складності тематики наукової роботи, результатів, які можуть бути набуті під час їх виконання тощо.

Бали за кожний вид роботи зараховуються тільки при наявності підтверджуючого документу (збірника тез, сертифіката тощо).

У разі, якщо сума балів, отриманих протягом семестру та заохочувальних балів перевищує 100, студент отримує максимальну оцінку в 100 балів, а бали набрані понад максимально можливу кількість у 100 балів відкидаються.

У випадку, якщо студент бажає визнати результати навчання, набуті у неформальній / інформальній формі та які не були зазначені у силабусі, то валідація таких результатів здійснюється згідно «Положення про визнання в КПІ ім. Ігоря Сікорського результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті».

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доцентом кафедри інформаційного, господарського та адміністративного права, к.ю.н, Сидоренко Вікторією Володимирівною

Ухвалено кафедрою інформаційного, господарського та адміністративного права (протокол №14 від «09» червня 2026 р.)

Погоджено Методичною комісією факультету соціології і права (протокол № 7 від «30» червня 2026 р.)

Додаток 1

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗАЛІКУ

1. Поняття, завдання та особливості господарського судочинства.
2. Місце господарських судів у судовій системі України.
3. Система та структура господарських судів України.
4. Основні засади (принципи) господарського судочинства.
5. Змагальність та диспозитивність у господарському процесі.
6. Форми господарського судочинства та критерії визначення порядку розгляду господарської справи.
7. Поняття та критерії визначення юрисдикції господарських судів.
8. Предметна та суб'єктна юрисдикція господарських судів.
9. Розмежування господарської та цивільної юрисдикції.
10. Розмежування господарської та адміністративної юрисдикції.
11. Інстанційна юрисдикція господарських судів.
12. Територіальна юрисдикція (підсудність) господарських справ та її види.
13. Виключна підсудність господарських справ.
14. Процесуальні наслідки порушення правил господарської юрисдикції та підсудності.
15. Поняття та класифікація учасників господарського процесу.
16. Процесуальний статус сторін у господарському процесі.
17. Процесуальні права та обов'язки учасників справи.
18. Процесуальна співучасть у господарському судочинстві.
19. Треті особи в господарському процесі та особливості їх процесуального статусу.
20. Процесуальне правонаступництво у господарському процесі.
21. Самопредставництво юридичної особи в господарському суді.
22. Представництво в господарському суді та підтвердження повноважень представника.
23. Участь прокурора в господарському процесі.
24. Поняття, предмет та межі доказування у господарському процесі.
25. Обов'язок доказування та порядок подання доказів учасниками господарського процесу.
26. Підстави звільнення від доказування у господарському процесі.
27. Належність, допустимість і достовірність доказів у господарському процесі.
28. Письмові докази та особливості їх використання у господарських спорах.
29. Електронні докази в господарському процесі.
30. Витребування та забезпечення доказів господарським судом.
31. Оцінка доказів господарським судом. Стандарт вірогідності доказів.
32. Способи захисту прав та законних інтересів у господарському судочинстві. Належний та ефективний спосіб захисту.
33. Позов у господарському процесі: предмет і підстави позову.
34. Позовна заява: форма, зміст та порядок подання до господарського суду.
35. Заяви по суті справи в господарському процесі та їх процесуальне значення.
36. Зміна предмета або підстав позову, збільшення та зменшення розміру позовних вимог.
37. Зустрічний позов у господарському процесі та умови його прийняття до спільного розгляду.
38. Забезпечення позову в господарському процесі: підстави, види та порядок застосування.
39. Апеляційний перегляд судових рішень у господарських справах.
40. Межі перегляду справи та повноваження суду апеляційної інстанції в господарському процесі.

41. Касаційне оскарження судових рішень у господарських справах: право та підстави.
42. Межі касаційного перегляду та повноваження суду касаційної інстанції.
43. Значення правових висновків Верховного Суду та порядок відступу від висновку щодо застосування норми права.
44. Перегляд судових рішень у господарських справах за нововиявленими та виключними обставинами.
45. Особливості розгляду корпоративних спорів господарськими судами.
46. Особливості розгляду господарських спорів у межах справи про банкрутство (неплатоспроможність).
47. Єдина судова інформаційно-комунікаційна система та електронний кабінет у господарському судочинстві.
48. Подання та вручення процесуальних документів в електронній формі. Участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції.
49. Третейський розгляд господарських спорів та компетенція господарських судів щодо рішень третейських судів.
50. Міжнародний комерційний арбітраж та повноваження державних судів у справах, пов’язаних з арбітражем.

Додаток 2

Приклад тестових завдань:

1. Господарський суд, встановивши до прийняття рішення, що позовну заяву подано не до тієї особи, яка повинна відповідати за цією заявою, може за згодою позивача, не припиняючи провадження у справі:

а) допустити заміну первісного відповідача належним відповідачем;

б) призначити експертизу;

в) витребувати докази;

г) зупинити провадження по справі.

2. До складу судових витрат не входять:

а)державне мито;

б)суми, що підлягають сплаті за проведення судової експертизи;

в) послуги на юриста;

г) послуги судового розпорядника.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено д.ю.н., професором, професором кафедри інформаційного, господарського та адміністративного права, Бевз С.І.; к.ю.н., доцентом кафедри інформаційного, господарського та адміністративного права Сидоренко В.В.

Ухвалено кафедрою інформаційного, господарського та адміністративного права (протокол № ___ від «___» _____ 2025 р.)

Погоджено Методичною комісією факультету соціології і права (протокол № _____ від «____» _____ 2025 р.)